

Dabrafenib bij inoperabel of uitgezaaid melanoom

Inleiding

De informatie in dit document is bedoeld als aanvulling op de informatie die u al heeft gekregen van uw behandelend internist-oncoloog en de oncologieverpleegkundige. Het is bekend dat veel van de informatie die u tijdens de eerste gesprekken over uw ziekte en de behandeling krijgt verloren gaat en dat de vragen over behandeling en mogelijke bijwerkingen meestal later komen. U kunt de informatie thuis rustig nalezen om u voor te bereiden op de behandeling die u gaat krijgen. Vragen kunt u stellen bij een volgend bezoek aan de polikliniek of via de uitgereikte telefoonnummers.

Melanoom

Er is bij u een uitgezaaid melanoom geconstateerd. Een melanoom is een vorm van huidkanker, die uitgaat van de pigmentcellen van de huid (melanocyten). Melanoom is een onvoorspelbare vorm van kanker. Hoe de ziekte zich ontwikkelt, verschilt sterk van patiënt tot patiënt. Ook het effect van een behandeling is voor elke patiënt weer anders. Als een behandeling bij de één goed werkt, betekent dit niet dat deze bij de ander óók zal werken. Omdat ieder melanoom zich zo wisselend gedraagt, wordt de behandeling voor elke patiënt op maat gemaakt. Hierbij wordt bijvoorbeeld gelet op waar de uitzaaiingen zitten, en voor welk medicijn ze gevoelig zijn. Ook is het van belang hoe uw conditie is, of u andere ziekten heeft, en wat uw eigen wensen zijn.

Aanvullende informatie over het melanoom kunt u lezen in de folder “Uitgezaaid melanoom, wat nu?” van de stichting Melanoom,

http://www.melanoom.nfk.nl/publicaties/brochures_stichting_melanoom/_pid/content1/_rp_content1_elementId/1_626309

Dabrafenib

Uw internist oncoloog heeft met u gesproken over behandeling met dabrafenib capsules, die u thuis kunt innemen. Dabrafenib (merknaam Tafinlar[®]), is een BRAF-remmer. U komt hiervoor in aanmerking omdat is aangetoond dat uw melanoom een BRAF mutatie heeft. Daardoor wordt een afwijkend eiwit, het BRAF eiwit gemaakt, dat de groei van de melanoomcellen bevordert. Gerichte behandeling met een BRAF-remmend medicijn zoals dabrafenib, kan deze groei afremmen. Hiermee kunnen klachten worden verlicht. Met dit medicijn is genezing helaas niet mogelijk.

Behandel- en controleschema

Op de dag dat u start met de behandeling, laat u eerst bloedprikken, waarna u de internist-oncoloog op de polikliniek bezoekt. Op basis van hoe het met u gaat en de uitslag van de bloedwaarden, zal vastgesteld worden of u de behandeling kunt krijgen. De capsules worden dan door de internist-oncoloog voorgeschreven op een recept. U kunt deze medicijnen ophalen bij apotheek de Sprong in het UMCG. De apotheek heeft enige tijd nodig om het recept voor u te bereiden.

Uiteraard kunt u uw vragen stellen tijdens het polikliniek bezoek. Wij raden u aan om deze op een briefje te verzamelen.

Uw internist-oncoloog moet ook op de hoogte zijn van overige geneesmiddelen die u gebruikt. Dit geldt voor receptgeneesmiddelen, maar ook voor niet-receptgeneesmiddelen, vitamines en kruidengeneesmiddelen.

In principe heeft u iedere vier weken weer een afspraak op de polikliniek van afdeling Medische Oncologie en wordt bloed geprikt. Op basis van hoe het met u gaat en de uitslag van de bloedwaarden, zal vastgesteld worden of u de behandeling door kan gaan. U krijgt dan opnieuw een recept dat via de apotheek de Sprong geleverd zal worden.

Soms moet de behandeling uitgesteld of aangepast worden vanwege de nog niet herstelde bijwerkingen.

Tijdens de behandeling zal goed worden gelet op de werking en bijwerkingen. Als de werking goed is en de bijwerkingen acceptabel zijn, kan de internist-oncoloog besluiten om door te gaan met de behandeling. Er kunnen nog andere medicijnen voorgeschreven worden ter ondersteuning van de behandeling.

Inname dabrafenib tabletten:

- Neem 's ochtends en 's avonds 2 capsules in (van elk 75 mg), TENZIJ uw internist-oncoloog andere instructies heeft gegeven. Dus totaal 150mg tweemaal per dag.
- De capsules moeten ingenomen worden OP EEN NUCHTERE MAAG, dat betekent dat u ze óf 1 uur vóór het eten inneemt óf 2 uur na het eten
- De capsules zonder kauwen doorslikken met water
- De capsules niet fijnmaken, openen of erop kauwen, om onbedoelde blootstelling aan de inhoud van de capsule te voorkomen.
- Bij braken **de tabletten niet opnieuw innemen.**
- Neem geen producten die grapefruit(sap), bittere sinaasappels (marmelade) of pommelos bevatten gedurende 7 dagen voor het starten met dabrafenib en gedurende de tijd dat u dabrafenib inneemt.
- Als u een dosis bent vergeten, neem dan **niet** alsnog de dosis in en verdubbel de volgende dosis **niet**, maar neem de tabletten in zoals ze zijn voorgeschreven.

Voeding tijdens en na behandeling

Goede voeding en een stabiel lichaamsgewicht zijn belangrijk. Het vergroot de mogelijkheid om een behandeling te doorstaan en ervan te herstellen.

Goede voeding is gevarieerd en bevat:

- Voldoende energie
- Voldoende eiwitten
- Voldoende vocht
- Vitamines en mineralen

De internist-oncoloog of de oncologieverpleegkundige zal u naar een diëtist verwijzen als u een grote kans op voedings- of gewichtsproblemen heeft. Als u zelf vragen heeft over voeding kunt u deze altijd stellen aan uw arts of verpleegkundige.

Als u supplementen gebruikt, dan vragen wij u dit ook te bespreken met uw arts of verpleegkundige. Er kan dan worden uitgezocht of dit eventueel schadelijk is in combinatie met medicijnen voor de behandeling van kanker.

Voor meer informatie zie www.kanker.nl of www.voedingenkankerinfo.nl

Bewegen tijdens en na behandeling

Kanker en de behandeling daarvan hebben een grote impact op uw lichamelijke en geestelijke welzijn. Wetenschappelijk onderzoek leert dat regelmatig bewegen na de behandeling een belangrijke bijdrage kan leveren aan het opbouwen van de conditie en aan het herstel. Ook beweging tijdens de behandeling kan een positieve invloed hebben.

Bewegen tijdens een behandeling vanwege kanker is meestal veilig. Vraag uw internist-oncoloog of oncologieverpleegkundige advies over bewegingsactiviteiten die in uw situatie geschikt zijn en neem contact met hen op als u meer dan “normale” klachten ondervindt ten gevolge van het bewegen.

Werken tijdens en na behandeling

Aan het werk blijven of het werk weer oppakken na een periode van afwezigheid kan ten goede komen aan uw welbevinden en herstel. Werk kan, naast een inkomen, afleiding en houvast bieden: de aandacht gaat even niet uit naar de ziekte, maar naar andere zaken. Ook vinden veel mensen het sociale contact met collega's prettig.

De mate waarin mensen wel of niet kunnen werken tijdens en na de behandeling is afhankelijk van verschillende factoren. Indien uw ziekte, de bijwerkingen van de behandeling, en de soort werkzaamheden die u doet het toelaten, raden wij u aan om (voor een deel) aan het werk te blijven tijdens de behandeling. Hiervoor zijn geen algemene adviezen te geven. Bespreekt u daarom uw persoonlijke situatie met de internist-oncoloog of oncologieverpleegkundige.

Er zijn wel algemene tips en adviezen over het onderhouden van contact met uw werkgever, overleg met uw bedrijfsarts, en wetgeving. Deze informatie kunt u bijvoorbeeld vinden op de website www.kanker.nl of in de folder “Wat en hoe bij Kanker en Werk. Handleiding voor mensen die kanker hebben (gehad)” (te verkrijgen via de oncologieverpleegkundige of in het Informatiecentrum Oncologie).

Bijwerkingen en adviezen

Een doelgerichte behandeling zoals dabrafenib heeft **niet** alleen invloed op kankercellen, maar ook op **gezonde** cellen in het lichaam. De bijwerkingen die daardoor kunnen ontstaan vindt u in onderstaande lijst. Bij het opstellen van deze lijst is gestreefd naar een volledige weergave van alle bijwerkingen die bij uw behandeling op kunnen treden, maar dit houdt niet in dat u alle bijwerkingen daadwerkelijk zult krijgen. Het uitblijven van bijwerkingen wil niet zeggen dat de behandeling niet aanslaat. De volgorde waarin de bijwerkingen vermeld staan is willekeurig.

De volgende bijwerkingen kunnen optreden:

1. Koorts
2. Huidreacties
3. Hoofdpijn
4. Spierpijn
5. Hoesten of kortademigheid
6. Verminderde eetlust, misselijkheid, braken, diarree
7. Vermoeidheid/verminderde energie
8. Invloed op de seksualiteit, vruchtbaarheid en zwangerschap

Hieronder vindt u een uitgebreide beschrijving van de bijwerkingen en adviezen.

1. Koorts

Koorts bij dabrafenib is een bekende bijwerking, die vaak tijdelijk van aard is en niet wijst op een onderliggende infectie. *Meet de temperatuur als u zich koortsig of niet lekker voelt!* Een temperatuur lager dan 38,5⁰C hoeft niet behandeld te worden, tenzij u zich hier niet goed bij voelt. Als u zich hier niet goed bij voelt, of uw temperatuur is tussen de 38,5⁰C en 40⁰C, doe dan het volgende:

- Neem contact op met de oncologieverpleegkundige om te overleggen of het nodig is om naar het ziekenhuis te komen

Indien het niet nodig is dat u naar het ziekenhuis komt voor beoordeling kunt u de volgende adviezen opvolgen:

- Gebruik 4 x per dag 1000 mg paracetamol (en/of ibuprofen)
- Neem geen dabrafenib capsules meer in totdat de koorts 24 uur weg is
- Neem een lauw bad of spons u met lauw water af om de temperatuur proberen naar beneden te krijgen
- Draag luchtige kleren en gebruik een lichte deken of laken
- Drink veel vocht

Neem **direct** contact op met uw behandelend internist-oncoloog, de oncologieverpleegkundige of de dienstdoend internist-oncoloog als u last hebt van tenminste één van onderstaande punten:

- Een temperatuur van 40,0⁰C of hoger
- Koude rillingen, zich erg zwak voelt of erg duizelig bent
- Een stijve nek hebt of moeite hebt om wakker te blijven
- Hevige maagpijn hebt, meerdere keren moet overgeven of ernstige diarree hebt
- Erge keelpijn hebt
- Kortademig bent, moet hoesten of pijn op de borst hebt
- Koorts die niet na 24 uur reageert op paracetamol of ibuprofen
- Koorts die terugkomt

2. Huidreacties

Verdikking van de huid door eeltvorming/hyperkeratose:

U kunt last krijgen van een dikke, grove huid. De huid kan schilferig worden en er kunnen kloven ontstaan aan de handen, voeten en ellebogen. Ook kunnen er kloven en (dieperliggende) blaren in uw handpalmen en onder uw voetzolen ontstaan, die pijnlijk zijn bij dagelijkse activiteiten. U kunt merken dat u meer eeltvorming krijgt op uw handen en voeten. Verder kunnen er soort wratten ontstaan op de huid.

Adviezen:

- Probeer eelt op voetzolen of handpalmen vet te houden met een vette crème of zalf.
- Na het verweken van het eelt voorzichtig wegvijlen, dit kan ook door een pedicure worden verricht.

- Probeer bij pijnlijke eeltvorming op voetzolen, zo min mogelijk schoenen dragen. En probeer uw voeten hoog te houden. Gebruik indien noodzakelijk alleen goed ventilerende schoenen met een stevige zool.
- Indien voetzolen of handpalmen pijnlijk zijn, kan dit vaak verlicht worden door een ijskompres/ijsklontjes.

Neem contact op met de oncologieverpleegkundige of uw internist-oncoloog indien de verdikking van de huid gepaard gaat met pijn en/of roodheid.

Huiduitslag:

Ook kan er door een behandeling met dabrafenib huiduitslag ontstaan. Dit presenteert zich vaak met rode bultjes die soms jeuken.

Adviezen:

- draag geen knellende kleding en schoenen
- gebruik bij voorkeur geen zeep tijdens het douchen of baden en gebruik bij voorkeur lauwarm water. Douche bij voorkeur zo kort mogelijk
- vermijd producten op alcoholbasis
- vermijd geparfumeerde producten
- gebruik een vette crème, bijvoorbeeld cetametogrolcreme of vaseline-lanettecrème.
- vermijdt felle zon, gebruik altijd een zonnebrandcrème met een hoge beschermingsfactor (12 of hoger)

Neem contact op met de oncologieverpleegkundige of uw internist-oncoloog als de huiduitslag snel uitbreidt of veel hinder veroorzaakt (jeuk, pijn)

Gevoeligheid voor zonnebrand:

Als gevolg van de behandeling met kan uw huid gevoeliger reageren op zonlicht. U kunt zonder problemen naar buiten op zonnige dagen, maar bescherm uw huid met kleding of een zonnebrandproduct met een hoge beschermingsfactor.

Andere vorm van huidkanker:

U kunt door het gebruik van deze medicijnen een andere vorm van huidkanker krijgen, deze vorm van huidkanker is een plaveiselcelcarcinoom. Het plaveiselcelcarcinoom, dat goed behandeld kan worden als men er vroeg bij is, kan ook ontstaan op de slijmvliezen van bijvoorbeeld de mond of de vrouwelijke geslachtsorganen. Tijdens de controles in het UMCG zal uw huid regelmatig beoordeeld worden. Indien u zelf nieuwe huidafwijkingen vindt, kunt u dat aangeven bij uw internist-oncoloog. Zo nodig zal de dermatoloog betrokken worden.

3. Hoofdpijn

Door de behandeling kunt u last krijgen van hoofdpijn. Dit kan gepaard gaan met een overgevoeligheid voor prikkels als licht en geluid.

Adviezen:

- gebruik ter bestrijding van hoofdpijn 500 mg tot 1000 mg paracetamol per keer (maximaal 4 maal per dag dus niet meer dan een totale dosis van 4000 mg per dag)
- als u ondanks het gebruik van de paracetamol toch hoofdpijnklachten blijft houden, moet u contact opnemen met het ziekenhuis.

4. Spierpijn en pijn in de gewrichten

Door de behandeling kunt u spierpijn of pijn de gewrichten krijgen.

Adviezen:

- gebruik ter bestrijding van pijn 500 mg tot 1000 mg paracetamol per keer (maximaal 4 maal per dag dus niet meer dan een totale dosis van 4000 mg per dag)
- als u ondanks het gebruik van de paracetamol toch pijnklachten blijft houden, moet u contact opnemen met het ziekenhuis

5. Hoesten en kortademigheid

Door de behandeling kan er een longontsteking ontstaan die niet veroorzaakt wordt door een bacterie of virus maar door de behandeling zelf. Klachten die daarop kunnen wijzen zijn hoesten en kortademigheid. In de meeste gevallen verloopt deze bijwerking mild, maar in een enkel geval kan er een ernstigere complicatie optreden. Dit type longontsteking gaat meestal vanzelf over als de medicatie (tijdelijk) wordt gestaakt. Als u last heeft van droge hoest of kortademigheid neem dan contact op met de oncologieverpleegkundige of uw internist-oncoloog.

6. Verminderde eetlust, misselijkheid, braken, diarree

Door de behandeling kunt u last krijgen van verminderde eetlust, misselijkheid, braken of diarree. De mate waarin dit voorkomt, verschilt van persoon tot persoon, zelfs bij dezelfde behandeling. Uw internist-oncoloog zal medicatie voorschrijven tegen misselijkheid of diarree, deze kunt u hiervoor gebruiken. Voldoende drinken is van belang.

Bij de volgende klachten moet u contact opnemen met het ziekenhuis:

- diarree die langer dan 24 uur aanhoudt
- bloed bij de ontlasting
- diarree in combinatie met braken
- donkere urine en minder vaak plassen

7. Vermoeidheid/verminderde energie

U kunt merken dat u tijdens deze behandeling minder energie heeft, sneller vermoeid raakt en emotioneel kunt zijn. Houd hier rekening mee in uw dagelijks leven; neem voldoende tijd om te rusten, maar probeer rust wel af te wisselen met activiteiten. Dagelijkse activiteiten kunt u gewoon blijven doen, misschien moet u het tempo wel aanpassen.

8. Invloed op de seksualiteit, vruchtbaarheid en zwangerschap

Ook tijdens de behandeling blijft vrijen en geslachtsgemeenschap mogelijk. Als gevolg van ziekte of behandeling kunt u echter minder of geen zin hebben in vrijen of geslachtsgemeenschap. Het is belangrijk dat u uw wensen en verwachtingen op dit gebied bespreekt met uw partner.

Het is niet onbekend of deze behandeling de vruchtbaarheid aantast. Zwangerschap tijdens deze behandeling dient voorkomen te worden, vanwege de schadelijke effecten op het ongeboren kind. Hormonale anticonceptie is tijdens het gebruik van dabrafenib minder goed werkzaam, dus daarnaast wordt gebruik van condoom geadviseerd.

Meer informatie over seksualiteit kunt u lezen in de folder 'Kanker en seksualiteit' van KWF Kankerbestrijding. Zie ook: <https://www.kanker.nl/bibliotheek/seksualiteit/gevolgen--2/669-seksualiteit> voor aanvullende informatie en filmmateriaal.

Andere klachten

Indien u andere klachten heeft dan de klachten van de bekende bijwerkingen kunt u altijd contact opnemen met de oncologieverpleegkundige of uw internist-oncoloog voor overleg.